

Zon, zee, bergen. Griekse tempels en schitterende baroksteden. En de alomtegenwoordige Etna natuurlijk, de grootste actieve vulkaan van Europa. Aan één vakantie heb je lang niet genoeg om al het moois op Sicilië te ontdekken. De over het eiland verspreide natuurparken zijn ideaal voor een eerste kennismaking met het gevarieerde Siciliaanse landschap.

→ Tekst en foto's Ignace Fermont en Marc Vandoren

De Etna aan het begin van de lente.

Wandelen in Siciliaanse natuurparken

Lagune in Vendicari.

De waterval van Catafurco in het Nebrodipark.

Dagwandelingen

Sicilië is een toeristische topper. Maar vreemd genoeg is het wandeltoerisme er nauwelijks ontwikkeld. Goede kaarten zijn zeldzaam. De bewegwijzering van lokale wandelpaden laat te wensen over. En er zijn amper langeafstandspaden. Gelukkig verschenen de voorbije jaren enkele uitstekende wandelgidsjes met tientallen dagwandelingen in Sicilië. Vooral in het dunbevolkte, bergachtige binnenland kan je prachtige tochten maken, ver weg van de platgetreden paden. Wij verkenden in april enkele van Sicilië's mooiste natuurparken. Het is het ideale moment voor een bezoek aan het eiland: het landschap is op zijn groenst, alles staat in bloei en op de hoogste bergtoppen ligt nog sneeuw.

Etna

Je kan niet naast de *Etna* kijken. De 3300 meter hoge berg rijst indrukwekkend uit de vlakte van Catania op en is op heldere dagen van heel ver zichtbaar. Vaak stijgen er rookpluimen op uit de top: de vulkaan is nog altijd actief en af en toe komt het tot een hevige uitbarsting. Dat maakt een wandeling op de Etna altijd een beetje spannend.

De meeste toeristen laten zich met een busje of een 4x4 naar de kraters net onder de top brengen en maken daar onder begeleiding van een gids een korte excursie. Maar je kan ook op eigen houtje prachtige wandelingen maken op de flanken van de Etna. De zone tussen 1000 en 2500 meter is daarvoor het best geschikt. Totaal verschillende vegetatiezones volgen elkaar op.

Eerst wijngaarden en citrusplantages, vervolgens loofbossen met kastanje, eik en beuk en vanaf 2200 meter alleen nog maar kale lavavelden. Onderschat een wandeling op de Etna niet: tot diep in het voorjaar ligt er sneeuw, het temperatuurverschil tussen de voet van de berg en de top is zeer groot en ook in de zomer kan het weer plots omslaan.

Ook in de omgeving van de Etna liggen nog een paar andere interessante wandelgebieden, onder andere de Alcantarakloof.

Nebrodi

Het 86.000 ha grote *Parco dei Nebrodi* is het grootste natuurpark van Sicilië. Het omvat het grootste deel van het Nebrodigebergte, een afgelegen streek ten noordwesten van de Etna.

Castiglione di Sicilia in de buurt van de Alcantarakloof.

Op het kustpad van het natuurpark Zingaro.

Het groene landschap, met zijn watervallen, snelstromende beekjes en uitgestrekte loofbossen is atypisch voor Sicilië. In de Nebrodi is 70 kilometer van het *Sentiero Italia*, het nationale wandelpad van Italië, bewegwijzerd. Het pad volgt de hoofdkam en komt onder andere voorbij het Lago Biviere en de Monte Soro (1847 m), de hoogste berg van Nebrodi. Het is zowat de enige langeafstandsroute op Sicilië.

Ook de noordoostelijke uithoek van het park loont de moeite. Aanraders zijn een wandeling naar de Cascata del Catafurco in de buurt van Galati Mamertimo en een tocht rond de Rocche del Crasto bij Longi. In dit kalksteenmassief heb je een grote kans om vale gieren te spotten.

Zingaro

Tussen Scopello en San Vito lo Capo, pal door het huidige natuurpark *Zingaro*, had eigenlijk een 12 kilometer lange autoweg moeten lopen. Onder druk van de lokale bevolking

en natuurverenigingen werden de plannen in 1989 opgeborgen. De aanleg bleef beperkt tot een 100 meter lange tunnel, symbool van de overwinning. De natuur is er om lief te hebben: 39 verschillende vogelsoorten werden waargenomen, onder andere buizerds, haviken, rode wouwen, torenvalken en zeldzame, kleine Bonelli-arenden. De vegetatie is bijzonder divers: kurkeiken, essen, Sint-Jansbroodbomen, kleine palmboomjes, maquis, ...

Door het park lopen 3 parallelle paden. Op het *kustpad* tref je eerst het bezoekerscentrum en verderop vier kleine musea. Thema's zijn de natuur, het manna (een graangewas), het dagelijkse leven en de visvangst, voornamelijk tonijn. In de verte piekt de Torre dell'Uzzo, een oude vuurtoren. In de buurt bevinden zich verschillende onderwatergrotten. Regelmatig kan je van het pad afslaan naar mooie, kleine baaitjes met een keienstrand, in de zomer een pleisterplaats voor zonnebaders, zwemmers en snorkelaars.

De *'secondo'* en *'terzo sentieri'* lopen op ongeveer 400 en 800 meter hoogte. Gewoonlijk zijn ze minder druk, en het uitzicht is er grandioos. Een aantal huizen is gerestaureerd als rifugio en tegen de noordgrens aan ligt het verlaten boerendorp Borgo Cusenza. Het hoogste punt, Monte Speciale, of 'Kruidenberg', is 914 meter hoog.

—

**De paden zijn rotsig,
klimmen en dalen
constant, maar zijn
goed onderhouden.**

—

Je kan in Zingaro zeker een volle dag rondwandelen, als je alles wil zien wel twee dagen. De paden zijn rotsig, klimmen en dalen constant, maar zijn goed onderhouden. De natuur is er op zijn mooist in de lente. De toegangsprijs, 5 euro, is Zingaro meer dan waard!

Hogerop in Zingaro.

Karstlandschap in Pantalica.

Steden

Noto (barokke gebouwen), Taormina (Grieks theater), Piazza Armerina (Villa Romana del Casale) en Caltagirone (keramiek) moet je zien. Voor Syracuse (Grieks theater, stadsdeel Ortigia) en Palermo (barokke kunstwerken, Cappella Palatina, Monreale) heb je wel enkele dagen nodig. Voor steden en archeologische sites maakten we dankbaar gebruik van de Michelin Groene reisgids Sicilië. Naast een degelijke informatie staan ook goede stadswandelingen aangeduid.

Het theater van Segesta.

De Torre Svevo in Vendicari.

Vendicari

Flamingo's, lepelaars, zilverreigers: het natuurreservaat *Vendicari* in het zuidoosten van Sicilië is een vogelparadijs. Het is een van de weinige ongerepte kustgebieden van Sicilië. Een vlak landschap met duinen, lagunes en schitterende stranden. De ideale plek om een dagwandeling te combineren met een frisse duik in zee, bijvoorbeeld in de paradijselijke baai van Calamosche. Een 11 km lang, aangelegd pad volgt de kustlijn. Halfweg, bij de hoofdingang tot het reservaat, staat een oude tonijnfabriek. In een van de gebouwen is een bezoekerscentrum ingericht.

Necropoli di Pantalica

In het hart van de *Monti Iblei*, zo'n 40 kilometer ten westen van Syracuse, ligt een van de merk-

waardigste landschappen van Sicilië: Pantalica, een ruig karstgebied met diepe kloven, loodrechte kalkkrotswanden en een weelderige vegetatie. Van de 12de tot de 8ste eeuw v.C. werden hier liefst 5000 grafkamers uit de kalkkrots gehouwen. De dodenstad is sinds 2005 Unesco-werelderfgoed en 3700 ha van het gebied is natuurreservaat. Aan een dag heb je genoeg om Pantalica te verkennen. Goed onderhouden wandelpaden brengen je van het ene uitzichtpunt naar het andere. Je komt voorbij grotten en graven, een oud Byzantijns kerkje en een in onbruik geraakte spoorweg. Af en toe daal je af in de kloof en soms moet je een stukje door de Anapo en de Calcinara waden, de twee rivieren die door Pantalica stromen. Wat zuidelijker, ook in de Monti Iblei, ligt een andere mooie kloof: de Cava Grande del Cassibile.

Tempels

Sicilië was wel erg in trek bij de Grieken. Ze bouwden er tal van tempels. We onthouden twee plaatsen. In *Agrigento* ligt de Vallei der Tempels. Je wandelt op een heuvelrug in 2-3 uur van Hera, langs Concordia, Hercules, Zeus, Castor en Pullux, Vulcanus tot Asclepius. Geniet ook van de amandel- en olijfbomen, en de verre uitzichten.

De Dorische tempel van *Segesta* werd blijkbaar nooit afgewerkt, maar is waarschijnlijk de best bewaarde van het hele eiland. Hij ligt wat verscholen aan de rand van een bos. Enkele kilometers verder, op de top van een heuvel ligt ook een wondermooi theaterterrein. Je kan er naartoe met een bus, maar het wandelpad krijgt met stip de voorkeur.

STEEKKAART

Wandelgidsen en kaarten

We maakten enkele wandelingen uit volgende boekjes:
Sicilië en de Eolische eilanden (Rother wandelgidsen, Elmar, 2015)
Wandelgids Sicilië en de Eolische eilanden (Deltas, 2014)
Walking in Sicily (Cicerone, 2014)
Andere uitstekende gidsjes zijn:
Sizilien MM-wandern (Michael Muller Verlag, 2014)

Sicily (Sunflower, 2013)

De kaarten die we gebruikten:

Monte Etna Carta Escursionistica Altomontana 1:25 000 (S.E.L.C.A., www.selca-cartografie.it)

Litografia Artistica Cartografica bracht wandelkaarten uit van de Etna, Madonie, Nebrodi en Zingaro (www.lac-cartografia.it)

De Club Alpino Italiano (CAI) publiceerde een topografische kaart van de Nebrodi (1:50.000) waarop 70 km van het Sentiero Italia ingekleurd zijn. (<http://www.caisicilia.it/wp-content/uploads/2012/10/carta50000.pdf>)

Info

De parken: www.parcoetna.it, www.parcodinebrodi.it,
www.riserva-vendicari.it, www.riservazingaro.it,
www.pantalica.org.

IN DE APP

